

SATIRICA

Καὶ ξέρουσαν σὲ νὰ κόπηκεν τὰ ἑλόχυσαν τὰ δίχτυα
Πόπλεκε ἡ ράικη τῶν νεφῶν μὲ τὸ νεκρὸ φεγγάρι,
Νερζίδες ἔνεδύσανε τὴ γύμνια τοὺς τὴ νύχτα
Σκεπάζοντας μὲ τὶ ἀβῆλα σὰν κῦμα, τοῦ δύτου στάρι.

Τὴς φτέρνιας τους γκράνιαν γίζ λίγο τὸ γχλέκια
Καὶ στὸν ἄρρεν ποῦ ἐπέκεπχε σὰν πέπλος τὸ κορμὶ τους
Ζώνιας χρωστής ἔδεσκεν καὶ στρῖψεν τὰ ψύκια
Μὰ τὶ στιγμὴ ποῦ ἔνεθενεν ἡ λάχος στὴν ψυχὴ τους,

Ἄπο τὰ στήγηα δὲ Σάτυρος; ὁ τριγυμής πηδῶντας;
Μὲ ἕρας ἔσπεντας τὰ νερά, τὰ δροσερά, τὰ νύχτα
Ἀταγγέτο τέρψος ἐπέκεπτητε μὲ δέξιν ἀγέλη γελῶντας
Καὶ κείνιας ἔσυνπέσανε ψέξ τὰ βιθυνή τους δίγτυα.

"Αγγελος Σικελιανὸς.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΑΘΕΜΑΤΑ

Ο σοφὸς Ἑλληνιστὴς καὶ ιστορικὸς καὶ κριτικὸς καὶ π. ιπτικὸς καὶ π. λαζαρίτης, ὁ σεβάσμιος Βεργαρδάκης, γιώμως δεκατρεῖς στῦλος μέσα στὸ «Ἄστυ» ἀνιστρόποντας τὸ τί τράβηξε μὲ τοὺς μηρίους τὸ Βασιλικὸν θεάτρον ποῦ μαζί, καθὼς τ.χες ποὺ αυτατενει, μίσιαν καὶ τὸν ὑθελαν νὰ πατεῖ υν τὸ «Νικηφόρο Φωκᾶς» του, καὶ ἔιναν γύρο του ψήματα συμειωτά, καθὼς νὰ π.χ. χωρίσουν. Κακὸ ψέματα πᾶς δὲν εἰδαμει καὶ πᾶς, τῶαι γλύκωσαν, δὲν διάθεμεν απὸ τη δικινή ἔντι δρᾶμα γραμμένα μὲ τὸ Βεργαρδάκην μαζοντὶ δὲ μποτεσα νὰ μορφώσω μετρέαν ίδεα ποιδές απὸ τοὺς δέσι οὐτατεὶ γίζ πέτος ὁ ποιητὴς ή τὸ Βασιλικὸν θεάτρον καὶ μελοντότι πρέπει νὰ δραματογράφω ποὺ ε ὑπλωσον τοῦ θεάτρου μοῦ φάνικε πῶ: παρὸ οὐτεὶ τὰ πράγματα πιὸ καθαίσιμένα. Τηπειτα δὲν γιὰ γέλλει καὶ πολὺ μὲ διαμασταθῆ, ναὶ ή ἕχει, δὲ Νικηφόρος Φωκᾶς. Τα πιὸ ὀραῖα σφύματα εἰνι είναι μόνον ἔργα οικινικά, ἀλλά, καὶ ἔξοχην, λογ τεχνικά. Είναι καὶ γίζ νὰ διαβάζωνται. "Τράγειο ο Νικηφόρος" ἀν δὲν τὸν κατεῖ, υμε τώρα στη δικινή, ἀς τὴν ἀπόχτησον με στὸ βιβλίο. Τυπώστε τὸν. "Επιτά, ἀς εἰπαστε ἀνοιχτολογοι. Κ' εὐδιπτειτερος ἀν είναι ἀπὸ τὴ Φαέστα" καὶ σαιξπρικότερος ἀπὸ τὴ «Μαργα Δοξιατῆ» καὶ σοφώτερος ἀπὸ τοὺς «Κυζελίδες», καὶ τεχνικότερος ἀπὸ τὴ «Μερόπη» δὲ Νικηφόρος Φωκᾶς, δὲν πειριμένω να το ἕπει γίζ νὰ ξέρω πᾶς δὲν είναι τὸ ἔργο ποῦ μπορεῖ νὰ μὲν ἔνθουσιάσῃ. Ή τέχνη τοῦ Βεργαρδάκη, τέχνη γνωστή καὶ τέχνη ἐξοφλημένη. Δὲν προσμένουν τίποτε ἀπ' αὐτὴ τὰ μεγάλα καταθρονεμένα ἀκομα ιδιανικά τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς. Μὲ τὸ «Ρωμαϊκὸ θέατρο» τοῦ Ψυχήρου καὶ μὲν ἔνα τραγοῦδι ἀπ' αὐτά ποῦ μῆτε τὶ αγούνισε λεβέντικα ὁ Λαβαντίνος, δὲν ἀλλάδει διονος τους παγωμένους ιάμβους τῶν νεολαννικῶν τραγῳδῶν.

* *

Πιὸ πολὺ ἀπὸ τὰ παθήματα τοῦ «Νικηφόρου» μοῦ χτύπησε μέσα στὴν πολύστηλην ἀπάντησην τοῦ Βεργαρδάκην ἥ πει ιστοῦ του καὶ σκηνόροταν καταλόγειν πρὸς ἀπὸ τὰ πλέον ἔξοχα ἔργα τῆς σύγχρονης γερμανικῆς σκηνῆς. Ο «Αμαξῆς» "Ενσελε", π. ιπτικὸν ἀριστοτέργυμα ἔμπνευσμένο ἀπὸ τὸν κόσμο τῶν πραγμάτων γένω μας, δημόχωμένο ἀπὸ τὴ σκοτεινή καὶ τὴν ἀπλούστην ψυχή, μὰ καὶ τὴν τόσον ἄδη καὶ λαχαριστή, τόσο σημαντικὴ καὶ παραστατικὴ ψυχὴ τῶν ταπεινῶν καὶ λαϊκῶν ἀνθρώπων, ἀντιπόθεον κωμικῶν ἔντύπωσιν τοῦ ἐπροξένος, καὶ ἀπίδια τοῦ ἔκινσης, μέχρις ἔμετον. Στὸ σταραχτικὸν ἥ εὐγενικὸ δρᾶμα τῆς ψυχῆς ἔνος ἀνθρώπου, ποῦ ἀμαξᾶς ἀν είναι, μῆτε ἀξίζει γίζ τὸν ποιητὴ πιὸ πολὺ ἀπὸ τοὺς λαμπροφορεμένους μαγκνησίους τοῦ κόσμου, δὲν εἶδε παρὰ τὰ λάχανα ποῦ ἐτρωγεν ὁ πρωταγωνιστής, δὲν εἶδε παρὰ τὴ μπουγάδα μᾶς πλέστρας. Είναι τὸ ἴδιο σὰ νὰ κρίνῃς τὸ «Φιλοκτίτη» τοῦ Σοφοκλῆ ἀπὸ τὴ βιώγα μόνο ποῦ σκορπίζει τὸ σάπιο πόδι τεῦ πηγα καὶ ἀπὸ τοὺς ἀρκουδιούς μέσα στὴ σκηνὴ βόγχους του. Είναι τὸ ἴδιο σὰ νὰ κρίνῃς τὸν ἐπαναστατικὸ πραγματισμὸ τοῦ

Εὐριπίδην ἀπὸ τὰ κουρέλια π. ὑ παρουσιάζεται φο-
γῶντας κάποιος ἀπὸ τοὺς πρωές τ.υ.

* *

Δὲν εἶναι ἀσυνήιστα στὴ φιλολογικὴν ιστορία τέτοια μυοκόμματα ἀναθέματα πεγαλόγνωστων ἔργων ἀπὸ κριτικοὺς ποῦ τοὺς ἔμπνεις κάποιος νοῦς διὸς διῆλου ἀντίθετος π. ὃς ἔκεινας ὁ νοῦς τοῦ περασμένου ποῦ ἔψυχη, δῆμως νοῶμει δικύμη ἀρκετὴ δύναμι μένα του γιὰ νὰ μιλήσῃ δογματικῶτα γίζ ἔργα ποῦ δὲ μπορεῖ νὰ τὰ καταλάβῃ, ποῦ δὲ θέλει καλὺ καλὰ νὰ τὰ ζετάῃ καὶ νὰ τὰ γνωσθῇ καὶ μοναχὰ τὰ ἀντιπαθεῖ καὶ τὰ καταριέται. Καὶ ποὺ στὸν πρό-
λογο, ἦν καλὺ θυμοῦμα, τῶν Ἀτάκτων τοῦ ὁ μεγά-
λος μας ὁ Κοραῆς μιλεῖ γίζ τὸ νεοζήτρωτο τότε φωμαντιμό τοῦ Ούγκω καὶ τοῦ Βινοῦ μὲ τὴν ἀξι-
τητὰ τοῦ κ. Βλάχου, κριτικὸν τοῦ Βάγνερ, τοῦ Ζολά, καὶ τοῦ Βαλαωρύτη. Ο ἀντίπαλος τοῦ Κοραῆς, ὁ πολυγνώστης καὶ πολεμικώτατος Κοδυγκῆς στὴ «Με-
λέτη» του «περὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τιμω-
μένη στὸ Παρίσιο στὸ 1818», δύναμει τὸ γλυπτοχά-
ραμα τῆς νέας μας ποιητικῆς ψυχῆς, τὸν ἀθηναϊτὸν

Ἐφεσίκητο, «τεγατῶδες γιζούμενός ποίημα». Σὲ μὲν πανηγυρικὴ συνεδρία τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας στὸ 1824, καποὺς ἀκαδημαϊκός Αὔρηρ, πιὼ τίτης δὲν τοῦ ἀπόμενεν διῆλο ἀπὸ τὸ ἔργον δημάρτη του, ἐκαυτήριασε τοὺς ἔλεεινοὺς ὅπαδ ἵξ τῶν πνευμα-
τικῶν τεράτων ποῦ δημάρτηνται Φάουστ καὶ Goetz de Berlichingen καὶ ποῦ στέκοντι μεριστά τοὺς παρα-
στάμενοις ή Φαῦλη καὶ ή Τηγνένεια τοῦ Ρατσίνα. Ο περίφημος πολιτικός καὶ πεζοχάραμβος Benzamini Constant, σύγχρονος τῆς κυρίας Σταύρη, ἔχροφεν ὅτι ἀπορεῖ πᾶς θεότους οι Γερμανοὶ ζαΐντην τοῦ Φίσεντ
τοῦ Γκατέ, ἐνῷ αὐτῷς τὸν μήρεν ἐπειρόν, μνήμι-
κον, ἔρον, ἀπ-ξηραντικόν, κατίζηπλον, ἀνόπτον! Πολλὰ γνώνια δὲν πέρασαν, μῆδοτου σὲ μὲν πάλι πανηγυρικὴ συνεδρίαση τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας ὁ δραματογράφος Παγερόν ἐλεεινόδηγης τοὺς νέους γιατὶ έργονταν τὸν Λαμπτίς μεριστή στὸν "Ιλέν.

* *

Τα φιλολογικὰ αὐτὰ ἀναθέματα δὲ γίγνονται μὲ δὴ τὸν εἰλικρίνεταν ἀπὸ ἀνθρώπους ποῦ τρέμουν καὶ νὰ προσέρχουν καὶ ποῦ εἶναι ἀνίκανοι νὰ αἰσθανθοῦν τὴ σημαντικὴ ψυχὴ τῶν ἀναθεματισμένων ἔρ-
γων δὲ γιαγερεῖονται μὲν ἀνθρώπους ποῦ χρέος των θεωροῦν νὰ πολεμήσουν τὸ γνώτημα καὶ τὸν μῆγαπτο τὸν ξένων καὶ μέσα σ' αὐτὸν τὸν κόσμο τῆς τέ-
χνης καὶ τῆς διανοτικῆς ζωῆς τοῦ κόσμου ποῦ μοια καὶ ἀνεξετάστατα τοῦ ζωεύονται καὶ τὰ ξένα στοιχεῖα, καθὼς καὶ τὰ ντόπια, γίζ νὰ πάρῃ δη-
ναμην καὶ φῶς καὶ καθαρὴ συνείδηση τοῦ ξένουριστοῦ προσοληφόν του. Στὴν πρώτη περίσταση, ποῦ λει-
τουργεῖ δὲ μέρα εἰλικρίνεια, κατάζοηρε καὶ γελάμε. Στὴ δεύτερη περίσταση ποῦ δὲ ιλεῖται τὸ χρέος, φίσκονται μερικοί, καὶ χειρὶ κροτοῦν καὶ φιθυγίζονται: «Λέτο θὰ είπῃ φιλοπατρία!» Φιλοπατρία ποῦ σὲ τέτοιο μέσα κόδιο, χτίζει τὰ παλαιύρια καὶ γαντρώνει, ἀντὶ νὰ γίξηιρ τέξ μάντρες, καὶ δῆλο καὶ νέα ν' ἀνοίγη παράθυρα πρὸς νέα υγείαντας, εἶναι νηπί. Ο φιλοπατρία θαβαθ καὶ ἀπικημα καὶ γίζ τὸν μόνο. Είναι δρόγο σὰν τὸν «Αμαξῆς» Ενσελε, ἀκόμα κ' ἔργο πιὸ ζενικὸ στὴν οὐσία του καὶ στὴ μιθή καὶ πιὸ ἐπαναστατικό καὶ πιὸ δισημειώδεστο μὲ τὸν μάρκη μας, σὰ νὰ είποιμε τὸ «Μπαλκόνι» π. ὃ περασμένο καὶ καϊρι μὲ τὴ μεριστή ποῦ εἶναι γενναῖα στοχασμένο καὶ δραῖα σαρκωμένο. Είναι τέτοιο τὸν μάρκη μας καὶ τὰ δικά μας, κάνει περισσότερο καλὸ τῆς πρωτότυπης φιλοπατρίας καὶ βανθεῖ τὸ ξύπνημα καὶ τὸ περοπάτημα τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς πιὸ πολὺ ἀπὸ μερικὰ πρωτότυπα τάχα δρόγα γεννημένα ἀπὸ τὴ φροντίδα τῶν δικῶν μας καὶ κινημένα ἀπὸ μῆδην πατριωτικὴ πνοή, π. ὃ μπορεῖ νὰ έρχουν «τὰς ἀριστὰς διαθέσεις καὶ προθέσεις», καθὼς λέμε, μὰ ποῦ εἶναι δυστυχῶς ρυπορικὰ καὶ ἀπικημα, παγωμένα καὶ ἀνάλατα.

* *

Καὶ ποτὲ δὲ γοῦ πέρασεν ἀπὸ τὸ νοῦ πῶς φιλολογία καὶ τέχνη ἔνος ἔθνους εἶναι κατὶ τὶ ἀ-
ριστα καὶ διαφαντηστα κοίμοπολιτικό καὶ δεσχό-

ριστον ἀπὸ τῶν ξένων ἔθνων τὴ σκέψη καὶ τὸ α-
σθημα, κατὶ τὶ ποῦ δὲν ἐκφράζει τὰ πιὸ ιδιαίτερα
καὶ τὰ πιὸ ἀποκλειστικά καὶ τὰ πιὸ βαθιὰ γνωρί-
σματα τῆς φιλοπατρίας, τῆς κοινωνίας, τῆς ιστορίας,
τῆς ἐποχῆς, τῆς γλώσσας, καὶ δῆλα τὰ σημάδια ποῦ
παρουσιάζει ὅτι λέγετ' θεοκατάφειτον ψυχή. Άλλα δὲν
πρέπει νὰ λησμονοῦμε πῶς μέσα στὰ δέξια καὶ τὰ δύ-
τα δικτύα τοῦ καλλιτεχνικοῦ, δῆλο ψέματα καὶ γνωμαρ-
φα σάπιας μας ποιητικῆς ψυχῆς, τὸν γίνεται ἀπὸ
τὰ στοιχεῖα της κοινότατας καὶ γενικότατα ποῦ δὲν
έχουν πατρίδα καὶ ἐπιχρήν, καὶ βίσκονται σὲ κάθε
τόπο καὶ σὲ κάθε ὥρα. Πίστε μαρτυρία γλυκιά καὶ τὰ
γνώμημα μῆτε φίλωνται τῆς γης, καὶ σάπετε τῆς ἡ λη-
τού τοῦ πλάτωνται ἀπὸ τὰ σημάδια της ξεχωριστῆς ποῖ-
της επιταγῆς καὶ τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς! Τα δικηματα καὶ τὰ δημοτά
πάντα να ἀναθεματίσετε, καὶ τὸ τέχνη νὰ είναι σκα-
λισμένα καὶ σὲ πλέον καθάριο πεντελικό γιργαμαρο.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

II ΠΡΩΤΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

— Εἰδες τὸν π. Πρόεδρο; Μόνο ποῦ δὲ έκλαψε
χπὸ τὸ κα